

A LEXIKAI KOHÉZIÓ VIZSGÁLATA A FORDÍTÁSKUTATÁSBAN EGY KORPUSZNYELVÉSZETI ESZKÖZ ALKALMAZÁSÁNAK ELŐNYEI

A szöveg jelentésbeli összefüggés-hálózatát kutató szövegszemantikai megközelítés az önálló mondatokból kialakuló szöveg szerveződésének jellemzőit vizsgálja. A szövegkutatás keretében megjelenő lexikai kohéziós vizsgálat a szöveg szempontjából releváns lexikai elemek ismétlődését tárja fel. A különböző nyelvek különbözőképpen tolerálják ezen ismétlődéseket, ami felveti a lexikai kohézió vizsgálatának létjogosultságát fordított szövegek esetében is.

A korpusznyelvészeti eszközök alkalmazása ugyanakkor új távlatokat nyitott az empirikus szövegkutatás területén: a számítógép segítségével kényelmesebbé vált a szövegek tárolása és elemzése, illetve gyorsabb és megbízhatóbb az eredmények lekérdezése. Jelen előadásom egy általam végzett, a számítógépes korpuszelemzés előnyeit kihasználó lexikai kohéziós vizsgálatot mutat be, amelynek során az autentikus szövegre jellemző lexikai kohéziós elemek számát és eloszlásának arányát kívánom összehasonlítani az adott szöveg fordításaként keletkezett célnyelvi változatra jellemző lexikai kohéziós mintázattal.

Előadásom bemutatja a kutatásom elméleti háttéréül szolgáló Károly féle (2002) taxonómiát, valamint ennek gyakorlati alkalmazását az általam végzett korpusznyelvészeti eszközzel megvalósuló kutatás keretében. Ezen a példán keresztül beszélek a korpusztervezésről és korpuszpépítésről, a lekérdezés többféle lehetőségéről, és az eredeti magyar szövegekre és német fordításaikra jellemző lexikai kohéziós eszközök használatáról az összehasonlító elemzés eddigi eredményei alapján.